

Monolitnost kolektiva

Naš gospodarski sistem sloni na gospodarski in pravni individualnosti podjetij. Zato pravimo, da je podjetje osnovna organizacijska enota naše družbeno-ekonomske ureditve. Ta enota mora biti po svoji notranji in zunanji organizaciji tako oblikovana in upravljana, da dosega trajno pozitivne rezultate, ki so družbi potrebni, da načrtno krepi svoj gospodarski položaj doma in v svetu. Le takšno podjetje je zdravo in koristno, vse drugo je breme, ki ovira naš gospodarski razvoj. To mora biti vsakomur jasno in napačno je, če poskušamo najti in utemeljevati kakršenkoli izgovor, razne »objektivne ali subjektivne težave«, s katerimi bi hoteli opravičevati lastno nezdravo stanje. Treba je enkrat za vselej vedeti, spoznati in ugotoviti: Orientacija v gospodarstvu mora biti jasna, perspektiva otipljiva, krepitve in ustaljenost trga pa naš nepreklicni kašipot, čigar vmesne postaje so: organizacijski sestav podjetja, le najpotrebnejša in strokovno dobra delovna sila, struktura in vrednost delovnih mest, organizacija in metoda dela, metode in merila storilnosti skupnega dela v enoti proizvodov, sredstva nagrajevanja, faktor rentabilnosti, kupni in blagovni fond, delitev in usmeritev narodnega dohodka.

Osrednja točka v vsaki proizvodnji pa je človek, nosilec telesne ali umske delovne sile. Zato je izredno važno, da je ta najvažnejši proizvodni činitelj vedno pravi lik ustvarjalca in nosilca socialistične družbe. To je izredno važen problem. Spada prav gotovo med osnovne probleme slehernega podjetja. Posvetiti mu moramo vso pozornost, ki pa ne sme biti kampanjska, temveč načrtna, trajna in dosledna, če hočemo, da bodo rezultati dobri in nas privedli — do enotnosti našega kolektiva, kar je predpogoj za uspešno, koristno in napredno delo, usmerjeno v naš lastni procvit in procvit naše domovine.

Le kolektivni, ki so po svojem notranjem sestavu enotni, predstavljajo silo, ki jih lahko povede iz njihove sedanje proizvodne okorelosti in zaostalosti na raven proizvodnosti in storilnosti, ki jo vidimo ponekod v svetu. Se tako visoko razvita delavska samouprava zgubi na svojem učinku, če moramo na drugi strani žal priznati, da so naše metode dela in naši organizacijski prijemci v proizvodnji in gospodarstvu še zelo primitivni in za današnje čase že zastareli. Zato je več kot nujno, da krenejo naši kolektivi odločno na novo pot: postati morajo družina z jasnimi in enotnimi pogledi na probleme naše gospodarske politike, družbenega upravljanja in političnih ciljev nove Jugoslavije doma in po svetu.

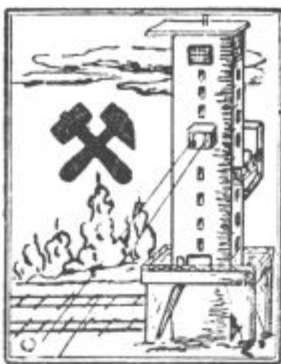
Pot do takšne stopnje enotnosti je osnovna naloga uprave podjetja. Čeprav je ta pot trda in naporna, je nujna, ker le monolitni kolektiv more imeti uspehe. Nasprotno vodi neenotnost nujno v negativne in za skupnost škodljive rezultate, skratka v anarhijo.

Uprava podjetja se mora lotiti te naloge načrtno in z vso resnostjo. Začeti je treba od zgoraj navzdol, to se pravi, od vodilnega preko srednjega kadra do slehernega delavca in uslužbenca. Za dosego monolitnosti kolektiva je namreč nujno, da ima sleherni njegov član vse tiste lastnosti in sposobnosti, ki jih mora imeti vodilni kader v podjetju, z izjemo sposobnosti vodenja in poučevanja.

Vodilni in srednji strokovni kader mora brezpogojno poznati delo, ki mu je zaupano, to se pravi, njegovo strokovno znanje, ki ga predpostavlja in zahteva njegovo delovno mesto, mora biti utrjeno, solidno in sproti izpopolnjevanju z vsemi najnovejšimi izsledki znanosti iz dotične stroke. Če tega nima, potem ne more proučevati in uvažati sodobnih metod dela v proizvodnji ali v poslovanju podjetja, prav tako ne more tega prenašati na srednji kader in le-ta zopet ne na svoje podrejene skupine.

Občutek do odgovornosti mora biti brezpogojen in zavesten. Ta občutek je treba nenehno gojiti, stopnjevati in utrjevati. Predpogoj je seveda zavestna delovna disciplina, ki ni v svojem bistvu nič drugega kot načrtna pot in kazalo za delovnega človeka, da izpolni svojo dolžnost tako v delovnem procesu samem kot tudi v vseh ostalih dogajanjih, ki morejo neposredno ali posredno vplivati na rezultate iz skupnih obveznosti podjetja do družbe. Le tako mora sleherni pojmovati delovno disciplino. Sele potem bomo mogli reči, da je zavestna in kot takšna pozitiven doprinos k enotnosti kolektiva. To velja za vodilni kot za srednji strokovni kader, sploh za slehernega člana kolektiva. Rezultati čista odgovornosti, če je zavestna in na pravi višini, so in morajo biti najboljša osnova za delo in ustvarjanje vsakega člana kolektiva. To pa pomeni, da so potem tudi končni rezultati podjetja lahko le pozitivni. In prav to pričakuje družba od slehernega kolektiva!

Sposobnost vodenja je lastnost vodilnega in srednjega strokovnega ter drugega kadra in temelji na popolnem poznavanju dela samega, razen tega pa še na politični razgledanosti in zrelosti, na socialističnih medsebojnih odnosih, poznavanju našega gospodarskega, političnega in kulturnega razvoja, na iskrenosti, poštenosti in medsebojnem razumevanju. Če hočemo biti enotni in močni, moramo spoznavati svoje slabosti. Ravno v poznavanju našega razvoja, sebe samega in svojih delovnih

Velenjski
LETO V. — ŠTEVILKA 3
IZDAJA SINDIKAT
RUDNIKA VELENJE
CENA POSAMEZNI ŠTEVILKI 10 DIN
VELENJE, 1. MARCA 1956

RUDAR

UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK KOČAR FRANJO — UREDNIŠTVO: RUDNIK VELENJE. ČEKOVNI RAC. ŠTEV. 622-T-4 PRI N. B. SOSTANJ. TISK CELJSKE TISKARNE V CELJU

Izvolitev delegatov v samoupravne organe socialnega zavarovanja

Delavski svet našega rudnika je izvolil na volitvah, ki so bile v okviru zasedanja delavskega sveta dne 13. I. m., pet delegatov v okrajno skupščino zavarovancev Zavoda za socialno zavarovanje. Izvoljeni so bili lovarši: Krump Ernest, Hajsinger Marlin, Vrabčič Jože, Koren Marlin in Gruber Kristl.

Predsednik delavskega sveta tovariš Jamnikar Ivo je neposredno pred volivci nakazal pomen in namen družbenega upravljanja v socialnem zavarovanju. Iz njegovih izjavajev povzemamo:

Pravica do socialne zaščite delovnega človeka za primer bolezni, nesreče pri delu, onemoglosti, zmanjšane sposobnosti pri delu, starosti in smrti je pravica, ki si jo je priboril delovni človek v dolgoletni in ostri borbi za svoje pravice. Zato zasluži ta priborjena pravica našo pozornost. V bivši jugoslaviji je bila naša socialna zakonodaja dokaj revna. V rudniških revirjih smo imeli bralovske skladišnice, uslužbenci so bili zavarovani po raznih državnih in zasebnih ustanovah. To je bilo pravzaprav vse. Dalje nismo prišli. Sele v novi jugoslaviji je prišel naš delovni človek do svojih pravic glede socialnega zavarovanja, ki morajo biti za vzhodni svet našim državam. Zakon o socialnem zavarovanju iz leta 1946 je uzakonil načela, ki so zagotovila delovnemu človeku v polnem obsegu in doslej višini socialno zaščito za primer bolezni, nezgode ali nesreče pri delu, onemoglosti, invalidnosti, starosti in smrti. V zadnjih letih smo dobili vrsto posebnih predpisov, ki urejajo socialno-zaščitne pravice porodnic in doječih mater, vajencev in nedolnih otrok ter začasno nezaposlenih delavcev in uslužbencev. Takšen razvoj socialne zaščite pri nas dokazuje, kolikšen pomen in skrb pripisuje naša ljudska oblast socialno-zaščitnim problemom.

Naše socialno zavarovanje ima krepko in dosledno socialistično zasnovano. Zato je razumljivo, da se je močno razrastlo. Močan porast naše industrije v zadnjih desetih letih je večal iz leta v leto število delavcev in uslužbencev, to se pravi, da je hkrati raslo tudi število socialnih zavarovancev. To število so povečali še zavarovanci, ki jih je zajelo prostovoljno zavarovanje nekaterih svobodnih poklicev. Danes je v jugoslaviji socialno zavarovanih že nad 6 milijonov zavarovancev. Za socialno zaščito naših delovnih ljudi smo porabili lani nad 118 milijard dinarjev. Iz leta v leto raste seveda tudi število invalidskih in starostnih upokojencev, katerih socialna zaščita pade v breme aktivnih delavcev in uslužbencev.

Zato je naša dolžnost, da vsako zlorabo ugodnosti in pravic, ki jih nudi zavarovancem naša socialna zakonodaja, odločno pobijamo in odpravljamo. Vemo namreč, da se take zlorabe še dogajajo. Posebno pogosto so pri otroških dodatkih, pa tudi pri bolezenski zaščiti. Vzroki so sicer različni, vendar

moremo ugotoviti, da pa izvirajo iz nezadostne socialistične zavesti delavcev in uslužbencev. Tudi malomarnost okrajnih zavodov za socialno zavarovanje ima pri tem svoj nemajhen delež.

Kakor vidimo, znašajo sredstva za socialno zaščito letno milijardne zneske, ki bremenijo naše narodno gospodarstvo. Zato je tudi uvedba družbenega upravljanja na tem področju več kot razumljiva. Tako zavarovanci sami kol ljudi gospodarske organizacije, državnice in javne ustanove imajo neposredni interes, da sodelujejo in odločajo pri reševanju problemov, ki se pojavljajo

na tem področju. Zato spadajo v skupščine zavarovancev okrajnih zavodov za socialno zavarovanje ljudje s polno socialistično zavestjo, ker le takšni ljudje bodo znali pomagati upravljati sredstva, ki jih plačujejo za socialno zaščito naši aktivni delavci in uslužbenci.

Cela vrsta konkretnih vprašanj je, ki čakajo na ustrezno rešitev. Naj navedem le nekatera: zmanjšati število oboleni in raznih nezgod pomeni povečati število delovnih dni in s tem proizvodnjo samo; dokončna in primerna ureditev vprašanja kritja razlike v prejem-

kih obračunskih invalidov; pospešitev stopnja, da pridejo zavarovanci čim hitreje do pravic in pomoči iz socialnega zavarovanja; zdravstveno zaščito je treba delavcem in uslužbencem nuditi neposredno, to se pravi, skrbeti za čim sodobnejšo opremo in zasedbo ambulant in zdravstvenih domov v večjih industrijskih krajih; problem cen posameznih zdravstvenih storitev itd.

Nove upravne organe socialnega zavarovanja čaka obilo dela. Danes izvoljeni delegati se naj tega živo zavedajo in krepko zastavijo svoje sile pri reševanju teh problemov.

K. V.

INZ. AHČAN RUDOLF

Organizacija proizvodnje, storilnosti in plačni sistem na Rudniku lignita Velenje

Osnovno načelo vsega udeleževanja na Rudniku lignita Velenje je povečati produktivnost dela, da se s tem poveča življenjski standard naših ljudi. Za dosego tega cilja je postavljena organizacija dela tako, da se doseže pri čim manjši mogoči zaposlitvi delov-

ne sile in pri čim nižji porabi materialnih sredstev čim večja količina proizvodnje. Skladno s tem principom se skuša s pravilnim nagrajevanjem stimulirati zaposleno osebo, da se z izboljšanjem organizacije dela doseže čim večja storilnost.

sili na pripravi sami in s tem v zvezi tudi na vzdrževanju.

Za pravilno ocenitev sedanjega tehnološkega procesa je potrebno izvršiti paralelo med obema procesoma. V tem cilju je izdelana naslednja primerjalna tabela v kateri so prikazani za oba tehnološka procesa normativi potrebne delovne sile za proizvodnjo 1000 ton z ozirom na posamezna stroškovna mesta. Zaradi možnosti uvida v napredek sedanjega tehnološkega procesa je prikazana v isti tabeli še paralela normativov novega proizvodnega procesa ločeno za l. 1954 in l. 1955. Normativi so naslednji:

Delovno mesto	Stari tehn. proces			Novi tehn. proces		
	dnin/1000 t	1952/53 %	dnin/1000 t	1954 %	dnin/1000 t	1955 %
priprava	49,5	9,2	32,9	7,0	21,2	5,4
odkop	134,3	24,8	148,0	31,6	140,5	35,6
prevoz	75,2	14,0	67,5	14,3	50,5	12,8
vzdrževanje	92,0	17,1	57,0	12,0	45,8	11,7
ostala mesta v jami	17,1	3,2	13,6	2,9	10,4	2,6
skupna jama	368,1	68,3	319,0	67,8	268,4	68,1
separacija	44,7	8,3	46,6	9,7	38,17	9,7
pomož. obrači	72,3	13,3	69,5	14,5	57,5	14,6
obratna režija	27,8	5,2	21,9	4,5	15,0	3,8
upr. prod. režija	26,2	4,9	17,0	3,5	15,3	3,8
skupno rudnik PLC	539,1	100	474,0	100,0	394,3	100,0
odkupni dobiček 1/d	7,15	100	6,45	90	60	93
jam. uč. v 1/d	2,72	100	3,15	116	3,72	137
PLC uč. v 1/d	1,85	1000	2,12	116	2,52	137

Gornja tabela nam kaže, da sta s izvedbo odkopne metode ob uvedbi širokočelnega odkopavanja porasla jamski učinek in PLC učinek v paraleli s prejšnjim tehnološkim procesom v prvem letu za 16% v letu 1955 pa za 37%. To povečanje učinka je v glavnem posledica zmanjšane potrebe po pripravi in po vzdrževanju. Zmanjšalo se je tudi število potrebnih dni na prevozu, kar je posledica uvedbe transportne mehanizacije. Razmerje zunanjih delavcev napram jamskim je ostalo zaradi obračunavanja na dveh separacijah še neizpremenjeno. Pač pa se pri novih odkopni metodi še ni moglo doseči odkopnega učinka prejšnjih odkopnih metod zaradi racionalnejše iz-

koristitve premogove substance. Z zmanjšanjem odkopne višine so se zmanjšale odkopne izgube od prejšnjih 40–50% na sedanjih 17%, kar zahteva več delovne sile.

Gornja tabela nam nadalje tudi pokaže, da se je z uvedbo popolnoma mehaniziranega odvoza bistveno spremenil stari način dela. Na odkopavanju se je prišlo od prvotnega dela v malih skupinah po 6–9 delavcev na delo v eni sami skupini s 500–530 delavci. Tak princip dela pa bazira v prvi vrsti na brezhibni organizaciji dela in obrabi. Pri tem pa je treba psihološki učinkom pri delu v tako veliki skupini zaposlenih delavcev posvetiti največjo pozornost.

Organizacija dela

Pri uvedbi novega tehnološkega procesa je bil glavni problem pravilna organizacija dela, da se na ta način poveča rentabilnost podjetja. V tem cilju je bila izvršena sistematska raziskava posameznih obratov. Pri tem se je razčlenilo celoten delovni proces na sestavne operacije in se je ugotovilo specifičnost le-teh in njihov odnos do proizvodnih stroškov. Tako se bila določena vsa nujno potrebna delovna mesta. Dalje so bile odstranjene v danih možnostih obratne motnje kakor tudi slabosti organizacije dela in obrata. Na podlagi študija dogajanj v proizvodnem procesu je bilo mogoče odstraniti pomankljivosti in izboljšati sam delovni proces ter poenostaviti organizacijo. Vse te mere so direktno vplivale na znižanje proizvodnih stroškov.

Dalje se je izvršilo niz časovnih opazovanj in študij vseh posameznih ope-

racij, ki sestavljajo tehnološki proces proizvodnje premoga. Za vsako operacijo se je določilo njene sestavne elemente in za te potrebne časovne enote. Tako se je ugotovilo na bazi izsledkov časovnih študijev za vsako operacijo ob upoštevanju faktorja istočasnosti posameznih sestavnih elementov odgovarjajoče norme.

Prav posebna pozornost je bila posvečena pravilni ocenitvi delovnih mest. Za te ocenitve je služil sistem, prirejen za naše prilike, ki ga je izdala uprava za plan FLR) ob sodelovanju domačih strokovnjakov. Tega je upravi rudnika priporočila plačna komisija za OLO Celje. Glavni kriteriji, po katerih se je ocenilo na podlagi ločevanja važnost vsakega delovnega mesta so bili:

(Nadaljevanje na 2. strani)

tovarišev, v svoji močnatosti in v iskrenem in objektivnem odnosu imamo največ priložnosti, da brez oklevanja ugotovljamo takšne slabosti in jih odpravljamo. Za ugotavljanje in odpravljanje slabosti pa mora biti objektivni razlog, to se pravi razlog, ki je ugotovljen na osnovi preverjenih dejstev. Sumničanja, neinformiranost, podtikanja in natolcevanja še zdaleka ne smejo in ne morejo biti zadostna in zanesljiva osnova za ugotavljanje in odpravljanje naših slabosti. Zrela in premišljena presoja je odlika vodilnega in nadzornega kadra! Voditi pomeni: znati delati, krepiti, napredovati, družiti in učiti! To doumeti in tudi posedovati je poročstvo, da more vodilni in srednji kader preiti na študij izboljševanja delovnih metod, ki naj izpopolnijo organizacijo dela, dvignejo storilnost dela, zajamčijo ustrezno nagrajevanje, pravilen odnos denarnih in blagovnih fondov in utrdijo naše tržišče. S tem pa je seveda odprta pot k postopnemu dvigu življenjske ravni delovnega človeka, to se pravi, pot na katero nas naj privedejo smernice naše sedanje gospodarske politike.

Zato je razveseljiva in pravilna pot, ki jo je ubrala uprava našega rudnika na sestanku našega tehnično-nadzornega kadra dne 29. I. 1956, na katerem so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Delovna disciplina mora biti zavestna;
2. službeni raporti morajo temeljiti na objektivnosti, iskrenosti in medsebojnem razumevanju;

3. vrednotenje delovnih mest mora biti strogo objektivno in zajeto v merilu celotnega rudnika;

4. izdelati se mora takoj tečajni program za tehnično-nadzorno osebje;

5. odnos do novincev se mora odločno spremeniti in vskladiti z vidiki, postavljenimi na današnji konferenci;

6. vključitev tehnično-nadzornega osebja v delo družbenih in političnih organizacij je nujno;

7. konference tehnično-nadzornega osebja naj bodo stalne, in sicer enkrat mesečno z analizo dela, izvršenega v preteklem mesecu in določitvijo dela za prihodnji mesec;

8. predloge za odpust zaradi neupravičenih izostankov in drugih razlogov stavlja v bodoče tehnično-nadzorno osebje v obrazloženi obliki;

9. pristopiti moramo k sistematični prevzgoji članov kolektiva.

Nadzorniški tečaj se že vrši in bomo o rezultatih tečaja poročali.

To so pravi koraki, katerim morajo slediti še nadaljnji, in to vse dotlej, dokler ne bomo mogli s prepričanjem ugotoviti, da je naš vodilni in strokovni kader zavestno discipliniran, strokovno dobro podkovan, sposoben in voljan pravilno prenašati svoje znanje na svoje podrejene, politično zrel in pravilno usmerjen, dober poznavalec naše gospodarske politike in v pravem pomenu besede voditelj in vaditelj svoje delovne skupine. Takrat bo dosežena ona monolitnost našega kolektiva, ki bo dala podjetju najsolidnejši temelj — za brezhibno in uspešno delo. K. V.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Organizacija proizvodnje, storilnosti in plačni sistem na Rudniku lignita Velenje

strokovnost, način dela, ločnost pri delu, napornost pri delu, nezdruženo delo, nevarnost dela, odgovornost pri delu. Na osnovi ločkovanja z ozirom na gornje kriterije je bilo za vsako delovno mesto določeno, kateri delavec mora z določeno kvalifikacijo in sposobnostjo opravljati zahtevano delo. Odnosi med posameznimi delovnimi mesti so bili napram prejšnjim v mnogočem izpremenjeni. Tako so bila delovna mesta pravilno karakterizirana. Samo pri vodilnem osebju podjetja la ocenitev ni dala pravilne slike.

Izredne važnosti pri organizaciji dela na odkopavanju, kjer dela v eni delovni skupini, kakor je bilo že omenjeno, ca. 500 delavcev, so psihološki vplivi. Z vpeljavo nove mehanizacije je bilo znatno olajšano delo, kar je dvignilo v kolektivu veselje do dela. Dalje omogoča novi tehnološki proces vsakemu delavcu česče menjanje posameznih operacij, kar ugodno vpliva na odvijanje dela kakor tudi na psihološko stanje zaposlenega delavca.

Direktni nadzor in vodstvo pri izvrševanju tehnološkega procesa v posameznih enotah — čelih je poverjen gospodarjem čela, ki so vključeni v samo enoto.

Plačni sistem

Z izpremembo tehnološkega procesa, z mehanizacijo odvoza in z uveljavljanjem zgoraj opisanih mer je kolektivu uspelo povečati storilnost dela v 2 letih za 37%.

Istočasno z izpopolnitvijo organizacije dela je bilo potrebno prilagoditi le-tej tudi plačni sistem, katerega osnovni cilj je stimulirati celotni kolektiv za nadaljnjo povečanje storilnosti.

Podlaga plačnemu sistemu, ki velja na RLV od leta 1955 dalje je na podlagi gornjih kriterijev sestavljen tarifni pravilnik in določene na osnovi rezultatov časovnih opazovanj vseh posameznih operacij, ki sestavljajo določeni delovni proces. Normirana so vsa delovna mesta, na katerih je bilo možno izmeriti učinek dela.

Nagrajevanje za izvršeno delo za vse člane kolektiva je razdeljeno v 4 kriterije, in sicer:

- a) na produktivna delovna mesta (priprava in odkop);
- b) na neproduktivna delovna mesta (vzdrževanje, transport lesa, prestavljanje mehanizacije, separiranje, nakladanje in podobno);
- c) na režijska delovna mesta (čuvanje, transportni trakovi, nadzorovanje mehanizacije, delavnice, administrativno osebje in podobno);
- d) na tehnično nadzorni aparat.

Način nagrajevanja v gornjih 4 razredih je naslednji:

- a) Na produktivnih delovnih mestih so osnove za merjenje učinka norme, na podlagi katerih so izračunani akordi. Delovni proces je na produktivnih delovnih mestih t. j. predvsem na odkopavanju sestavljen iz večjega števila operacij. Akordi so izračunani z upoštevanjem faktorja neizločenosti teh operacij, ker stopnja popolnosti organizacije dela na odkopavanju zavisi od pravilnega redosleda posameznih operacij in od zmanjšanja nepotrebnih pavz med le-timi. Iz tega sledi, da se tehnološki proces na odkopavanju v glavnem ne izboljšuje z vlaganjem večjih fizičnih naporov na delovišču zaposlenih delavcev, temveč z izboljšanjem organizacije dela.

Posebnost tega sistema je v tem, da se pri prekoračevanju norme za vsa-

kih 5% podležuje nagrada, ki znaša za vsake 5% prekoračitve 5—10% vrednosti dne.

V istem akordu dela preko 500 delavcev, kateri so razporejeni po strokovni izobrazbi v 5 kategorij. Vsakdo od delavcev sodeluje v akordu z določenim procentom. Ti deleži pa niso fiksirani, temveč so variabilni, kar zavisi od zalaganja vsakega posameznika. Na ta način se tudi zaslužki v skupini diferencirajo in vsak posameznik prejme plačilo, ki odgovarja vloženemu delu. To diferenciacijo zaslužkov izvrši gospodar čela v sporazumu z nadzornimi organi.

b) Na neproduktivnih delovnih mestih, kjer je mogoče meriti učinek s poslatvenimi linearnimi akordi, kateri se obračunavajo v skladu z izvršenim delom.

c) Za vsa delovna mesta, kjer učinkov ni mogoče meriti, je uveden premijski sistem, ki zavisi od uspehov delavca ali uslužbenca na določenem delovnem mestu. Pri tem zavisi premija od števila doseženih točk in naslednje kriterije: z ozirom na racionalno izkoriščanje delovnega časa, kvalitete dela, zaupljivosti pri delu, samoiniciativnosti, organizacijske sposobnosti, na odnos do skupnega dela, do podrejenih in nadrejenih in z ozirom na red ter čistočo na delovnem mestu. Te premije so dodatek tarifnim postavkam do maksimalno 8% in se izplačujejo iz sklada plač.

d) Za tehnično—nadzorni aparat je postavljen premijski sistem, katerega osnove so izvršene plana proizvodnje po količini, plana učinka in znižanje proizvodnih stroškov. Pri tem se za dosego premije za vsako delovno mesto ali skupino delovnih mest določeni kriteriji, ki karakterizirajo uspeh na določenem delovnem mestu. Od višine uspeha zavisi tudi višina dosežene premije, katere je progresivna.

Izplačilo zaslužkov je urejeno tako, da se akordi izplačujejo direktno iz dovoljenega obračunskega sklada plač, premije pa iz dobička. Pri tem je treba poudariti, da se je pri razdelitvi plačnega sklada, formiranega po pozici-

ivnih določilih, upoštevalo potrebni odstotek za izplačilo nagrad za prekoračenje akordov.

Pocenitev celotne proizvodnje pri 5% prekoračitvi norme v paraleli s 100% izvršitvijo norme znaša 35 din/toni oziroma pri celotni mesečni proizvodnji 3.065.700 din.

Gornji vsoti je treba dodati še dobiček, ki rezultira iz povečanja proizvodnje. Zaradi povečane storilnosti katera znaša pri 4.280 ton in dobičku 642 din/1.906 din — 1.260 din) skupno 2.759.000 din. Tako znaša skupni dobiček, ki je rezultat prekoračitve norme za 5%:

$$2.759.000 + 3.065.700 = 5.824.700 \text{ din}$$

Za dosego gornjega prihranka se je iz mase dovoljenega obračunskega sklada izplačalo nagrado za prekoračitev norme v višini 646.300 din ali z vračunanimi stroški za socialno zavarovanje 15,7% zgoraj prikazanega prihranka. Na ta način doseženi finančni uspeh opravičuje izplačilo nagrade, katero se je poleg vsega izplačalo iz obračunskega sklada plač.

Plan proizvodnje za leto 1956 predvideva proizvodnjo v višini 1.350.000 t pri storitvi PLC v višini 2.601/dnino, kar je za 3% iznad v l. 1955 dosežene storitve. Dalje je predvideno, da se bo formiral plačni sklad na osnovi iznosa fiksnega na 1 tono proizvedenega premoga.

Stroški amortizacije in obresti na osnovna sredstva ter ostalih stroškov (kadri), so v masi stroškov konstantni; s povečanjem proizvodnje se le-ti z ozirom na proizvedeno tono znižujejo. Pač pa nastopa v poslatvi plač delitev na plače za produktivna delovna mesta in na plače za ostala delovna mesta v jami in zunaj. Stroški za ostala delovna mesta so v masi fiksni, a z ozirom na enoto proizvodnje z rastočo proizvodnjo padajo. Stroški za plače za produktivna delovna mesta, za katera je po tarifnem pravilniku predvidena nagrada za prekoračitev učinka, rastejo progresivno s povečanjem prekoračitve učinka. Progresivno povečanje teh zaslužkov pa je določeno s prihrankom, ki sledi iz znižanja stroškov za plače na ostalih delovnih mestih. Tako ostane iznos plač z ozirom na enoto proizvodnje vedno fiksen in ni mogoče prebiti plačnega sklada.

Iz vsega navedenega je razvidno, da se uspeh nagrajevanja za prekoračitev učinka na produktivnih delovnih mestih kaže v povečanju proizvodnje in s tem tudi dobička podjetja. Ta dobiček rezultira iz znižanja PLC zaradi dviga storilnosti. Pri tem pa ni upoštevano ev. znižanje PLC, ki rezultira iz zmanjšanja materialnih stroškov.

Natečaj za predlog nove jeklene stojke

Program za napredek proizvodnje, ki ga je sestavila Sekcija za proizvodnjo in predelavo premoga pri Zvezni trgovinski zbornici, zajema vrsto problemov, ki jih je treba strokovno obdelati, preizkusiti in uvesti v proizvodnjo. So to problemi splošnega značaja. To pomeni, da gre za probleme, katerih rešitev bi mogla pozitivno vplivati na nadaljnji razvoj proizvodnje premoga.

V tem programu ima močan poudarek vprašanje, kako znižati stroške za jamski les, ki predstavlja v strukturi cene za premog razmeroma zelo visoko postavko. Ugodno rešitev tega vprašanja iščejo naši rudarski in drugi strokovnjaki že dalj časa. Njihovo delo je osredotočeno v dve smeri: prva je v tem, da zmanjšajo stroške za jamski les z uvedbo impregnacije jamskega lesa, ki bi podaljšalo življenjsko dobo jamskemu lesu 4- do 5-kratno. Zadevni orientacijski predračuni pokažejo, da bi na ta način prihranili letno 15—20% celokupne lesne mase, ki jo porabijo rudniki v Jugoslaviji in znaša ca. 480.000 m³, to se pravi da bi prihranek na jamskem lesu znašal letno ca. 72.000 do 96.000 m³ ali vrednostno ca. 615 do 820 milijonov dinarjev; druga pa je v tem, da zamenjajo jamski les z uvedbo jeklenih stojk in stropnikov. Dosedanji poskusni rezultati so pokazali zadovoljive uspehe. Prihranek v lesu je znan. Oglejmo si la prihranek na našem rudniku. Po podatkih našega študijskega oddelka znaša prihranek pri uporabi jeklenih stojk napram lesenemu oporju 41,55 din na 1 tono premoga, vsaka uporabljena stojka prihrani 3,2 m jamskega lesa ali v denarju 27.360 dinarjev. Uvajanje jeklenih stojk je vsekakor rentabilno, razen tega pa še znatno zmanjša skrb za pravčasno in zadostno oskrbo rudnika z jamskim lesom, ki ga primanjkuje na lesnem trgu.

Dosedanje poskuse in študij tega vprašanja je vršil naš rudnik in tudi ostali rudniki, ki uvajajo jeklene stojke, seveda le s stojkami inženjerskega izvora, ker domača industrija jeklenih stojk še ne proizvaja. Ugotovljeno je, da so možnosti zamenjave jamskega lesa z jeklenimi stojkami vsekakor podane tako na našem rudniku kot tudi na mnogih ostalih rudnikih, vendar gre pri tem v bistvu za naslednje: konstruirati in izdelati takšno jekleno stojko, ki bo odgovarjala jamskim prilikam doličenega rudnika, ki namerava v čim večji meri zamenjati leseno oporje z jeklenim. To pomeni, da mora imeti jeklena stojka takšne lastnosti, ki najbolj odgovarjajo specifičnim prilikam te ali one jame, to se pravi, da bo uporabljiva v vsakem oziru. Vsekakor je to težak in kompliciran problem, ki pa navzlic temu zahteva konkretno rešitev.

Naš delavski svet se zaveda pomembnosti tega problema. Zato moramo pozdraviti njegov sklep, ki ga je sprejel na svojem rednem zasedanju dne 13. I. m., da razpiše javni natečaj za predlog nove jeklene stojke, ki mora biti izvirna in odgovarjati tako jamskim prilikam našega rudnika, kot tudi vsem doslej izdanimi predpisi naše metalurško-rudarske inšpekcije in zavoda za preizkus materiala, izdelana iz domačega materiala, popravljiva v naših delavnicah in ne sme biti težja od 90 kg. Udeleženci natečaja morajo predložiti svoje predloge najkasneje do 31. decembra 1956 z označbo gesla. Določil je tudi posebno strokovno komisijo, ki bo vložene predloge ocenila in predlagala pogoje za odkup listih predlogov, ki bodo sprejeti in nagradi. Sklep delavskega sveta določa tudi višino natečajnih nagrad, ki so tri: prva znaša 300.000 din, druga 200.000 din in tretja 100.000 din. Ocenjevalna strokovna komisija ima 6 članov, ki so: inž. Pipuš Dušan, inž. Ahčan Rudi, inž. Kirn Jože, inž. Pipan, inž. Karnovšek in inž. Gostiša Boris.

Natečaj bo objavljen v našem dnevnem časopisu in izven Slovenije, tako da bo z njim seznanjen čim širši krog naših rudarskih in drugih strokovnjakov, ki delajo na uvedbi jeklene oporja v naše rudnike. Rezultate natečaja bomo objavili.

Zaključek

Prikazani plačni sistem naj služi kot stimulans za vse člane kolektiva, da pravilno delujejo v opisani organizaciji dela, da se tako v proučenem tehnološkem procesu doseže stanje, ko bo vsaka enota v obratu bodisi človek ali stroj dala v odrejenem času in me-

stu določeno količino proizvodnje pri normalni intenziteti dela vsakega posameznika. S tem bomo dosegli konfiruirani proces dela in bo mogoče z isto delovno silo in istimi sredstvi povečati količino proizvodnje. Na ta način bomo še nadalje znižali proizvodne stroške in tako doprinesli svoj delež za povečanje življenjskega standarda naših ljudi.

Zakaj so nam potrebni tečaji

Tečaj z nadzorniki in tehnikami, ki se je pričel 20. I. m., je za podjetje velikega pomena. Sicer je kratek, vendar bodo tečajniki iz podane snovi v tem kratkem času mnogo pridobili. Nekateri se še ne zavedajo pomena takih tečajev. Mislijo, da je to muhavost nekaterih vodilnih ljudi na rudniku. Taka miselnost je popolnoma nepravilna in nam v nadaljnjem razvoju lahko škoduje.

V budoče bodo taki in podobni tečaji še potrebni z nadzorniki in tehnikami ter z drugim osebjem, predvsem pa s člani delavskega sveta. Zavedati se moramo, da je ljudi naše podjetje majhen del vsega jugoslovanskega gospodarstva, da tudi naš kolektiv mora doprinesiti jugoslovanskemu gospodarstvu. Naši voditelji na vseh konferencah in plenarnih govore o dvigu storilnosti. Posvetovanje pri maršalu Titu je nakazalo jasno smer, kako moramo delati, da bomo dvignili življenjski standard. Dvig življenjskega standarda ni v tem, da sprejemamo in spreminjamo uredbe in zakone, pač pa v tem, da zboljšamo organizacijo dela v podjetjih, da ukinemo vsa nepotrebna delovna mesta, da je vsak delavec med delovnim časom pravilno izkoriščen, da bomo proizvajali več dobrin, ki so potrebne za življenje. S tem ni rečeno, da se hoče delavca prisilili, da bo fizično bolj trpel, da se bo bolj napejal in trošil več svoje energije — ne, še zdaleč ne! Doseči hočemo, da bo delavec ob isti porabi energije več proizvajal. S tem se hoče pomagati vsem pridnim delavcem, ki jih imamo v veliki večini. Majhen odstotek pa je delavcev, ki imajo do dela malomaren odnos. Te moramo postaviti pred dejstvo, ali spreminili svoj odnos do dela ali pa zapustili podjetje.

Vzemimo primer: Na čelu imamo 25 delavcev, od tega 23 pridnih, ki se trudijo, da bo proizvodnja čim boljša, dva pa sta, ki gledata, da prebijeta štih v lenuharjenju in poslopanju. Kdo trpi? Ta dva, ki nočeta delati prav gotovo ne! Trpi vseh ostalih 23 delavcev, ker morajo toliko bolj delati, da dosežejo in presežejo postavljene akorde in si s tem povečajo zaslužek, ki ga na račun njihovih žuljev prejmeta tudi oba lenuha.

Mislil, da je v takem primeru dolžnost nadzornika, da zaščiti koristi teh 23 pridnih delavcev, da jih ne bosta ostala dva izkoriščala. Postavili ju je treba pred dejstvo ali bosta začela delati, kol delajo drugi, ali pa jih bodo ostali delavci naglasi s čela.

Seveda, če bomo hoteli to doseči, bo moral ves naš tehnični kader odločno naslopliti proti takim lenuhom. Skupno z vsemi pridnimi delavci je treba preganjati lenuhe, da čimprej zapustijo podjetje. Zato pa je potreben zaveden delavski kader. Nadzorniki in tehniki morajo pravilno vzgajati ljudi in si ustvariti pri njih zaupanje, kajli le s pomočjo pridnih in zavednih delavcev bomo mogli izboljšati situacijo.

Da bo naš tehnični kader kos tem nalogam, se bo moral gospodarsko in politično izpopolniti. Prav zaradi tega je bil organiziran ta tečaj, ki ima namen dati tečajnikom osnovno gospodarsko in politično orientacijo. S tem ni mišljeno, da bi morali nadzorniki in tehniki postati nekaki politični aktivisti. Zato imamo v podjetju Zvezo komunistov in organe sindikalne podružnice, katerih osnovna naloga je, da vršijo to nalogo. Vsekakor pa morajo biti nadzorniki in tehniki gospodarsko in politično, z drugo besedo, socialistično usmerjeni, ker so v neposrednem kontaklu z delavci, ki jim morajo pravilno odgovarjati na vsa zastavljena vprašanja in jih vzgajati v socialističnem duhu.

Nekateri nadzorniki smatrajo, da je njihova naloga, da se strokovno izpopolnjujejo, da pa je politično izpopolnjevanje nepotrebno. Smatrajo, da je tako gledanje popolnoma zgrešeno, ker v socialistični ureditvi ne moremo ločiti eno od drugega. V stari kapitalistični Jugoslaviji je bilo drugače, ker je bilo več strank. Vsaka je napeljevala vodo na svoj mlin. Kapitalist, ki je bil usmerjen klerikalno, je imel v svojem podjetju inženirje, tehnike in predelavce z isto politično obarvanostjo in je preko njih diktil politično smer delavstvu. Dobro je vedel, da bo lahko ljudi v strokovnem pogledu preko odgovornih ljudi v podjetju in preko vseh predelavcev sprovaljal svojo politiko do zadnjega delavca. Če je bil v takem podjetju kdo z drugačnim političnim

prepričanjem, se je moral preorientirati, ali pa je izgubil službo. Takrat je prišla politična opredelitev bolj do izraza. Kol pride sedaj, ker je bilo več strank. Danes nimamo nobene stranke, imamo samo SZDL. Pri nas je vzpostavljena socialistični družbeni red. Ogromna večina naših poštenih ljudi se je že med NOB izrekla zanj, zato se tudi danes odločno bori, da svoj cilj doseže.

Naši voditelji so nam neprestano nakazovali pot po kateri moramo hoditi da dosežemo začetni cilj. Z odločno borbo Zveze komunistov in vseh poštenih državljanov, smo iz leta v leto napredovali v tej smeri. Tudi danes imamo jasno začetno pot, od katere ne moremo niti malo odstopiti, če hočemo doseči boljše življenje. To pa ne bo prišlo samo od sebe. V podjetju se bomo morali odločno spoprijeti, če bomo hoteli la cilj doseči. Brez dvoma so za sprovajanje teh gospodarsko-političnih nalog prvi poklicani člani ZK, potem pa vsi nadzorni in tehnični kader od direktorja preko glavnega inženirja, obratovodij, nadzornikov in tehnikov pa do gospodarjev čel. Vsi ti so vodilni ljudje, ki morajo biti brez dvoma socialistično usmerjeni, čeravno niso vsi komunisti, kar končno niti ni potrebno. Vsekakor pa moramo zahtevati, da bo ves vodilni kader gledal naš razvoj s socialističnimi očmi. Ako imamo med vodilnim kadrom ljudi, ki niso socialistično orientirani, ki ne skrbijo za globljev socialističnih odnosov, ne bodo mogli ostati v podjetju. Če je kapitalist v stari Jugoslaviji preganjal ljudi, ki niso bili politično tako orientirani, kol je to hotela kapitalistična družba, mislim, da smo danes toliko bolj upravičeni, da nismo preveč sentimentalni do ljudi, ki so proti socialističnemu družbenemu redu, proti delavskemu razredu.

V našem podjetju so se te stvari pri višjem vodilnem kadru že izkristalizirale, sedaj hočemo to doseči tudi pri srednjetehtičnem kadru. Zato je rudnik organiziral te kralke tečaje, s katerimi hočemo doseči, da se bo ves kader usposobil za nadaljnjo borbo in vzgojo delavcev, da bomo čimprej dosegli to, kar socialistična skupnost od nas pričakuje.

Trd je rudarski kruh: Prizor iz odkopa v naši jami.

Nova ekonomska politika

Na IV. plenumu SZDL so bila sprejeta načela nove ekonomske politike FLRI, ki se nanašajo na proizvodnjo in menjavo (cirkulacijo), ki predstavljata osnovne funkcije narodnega gospodarstva in sicer zato, da bi se zadovoljila družbena potreba. Ekonomska ali gospodarska politika, katero izvaja država vpliva na vse panoge proizvodnje: industrijo, rudarstvo, obrt, kmetijstvo, kakor tudi na promet in trgovino. Zato lahko govorimo o industrijski politiki, agrarni ter prometni in zunanji trgovinski politiki. Prav v razdobju konca lanskega in v začetku letošnjega leta zasledujemo mere države kot nosilca gospodarske politike na področju: zakonodaje, financ in kredita, zunanje trgovine ter davčne ukrepe; slednji predstavljajo nova načela naše agrarne politike. Vse te mere, ki delujejo same zase in v odvisnosti z ostalimi bodo v praktični uporabi pokazale učinkovitost novih načel naše gospodarske politike.

V industrijski politiki so se najprej pokazale izpremembe, ki pa pravzaprav ne predstavljajo nekih novih načel, ampak se doslej niso posebno naglašale. Odnosno, se niso dosledno izvajale, in sicer v pogledu investicijske izgradnje, ki je šla marsikje preveč v širino. — Znano nam je, da so predstavljale ogromne investicije v osnovna sredstva podjetij: hidro- in termoelektrarn, rudnikov, železarn in jeklen, tovarn aluminija in strojne industrije, velike zahteve za sredstva predvidenimi v družbenih planih, kakor tudi za devizni sredstva, kar je vplivalo na višino zadovoljitve države v inozemstvu (srednjeročni in dolgoročni krediti poleg kratkoročnih). Ta podjetja so potrebovala daljše roke za izgradnjo, na drugi strani pa prehod iz poskusne proizvodnje v definitivno ni predstavljala dokončnega zaključka teh investicij, temveč ga je spremljalo nadaljnje razširjanje investicijske izgrad-

Inž. Ahčan Rudi

Problem uporabe jeklenega oporja na odkopih jame Rudnika lignita Velenje

Odločilne važnosti za uporabo jeklenega oporja v vsaki jami so odkopne prilike, ki vladajo v le-teh. Osnovni činitelji, kateri vplivajo na odkopne prilike in s tem na možnost uporabe jeklenega oporja, bi bili naslednji:

- a) odkopna metoda, ki je v uporabi;
- b) ciklus dela;
- c) odkopni pritisk;
- d) razdelitev pritiskov v čelu;
- e) lastnosti krovnine;
- f) način zaruševanja.

Za gornje osnovne elemente, ki so karakteristični za prilike v jami rudnika Velenje, moremo dati naslednjo obzornico:

a) Odkopna metoda: Proizvodnja se odvija v skladu s širokočelnim odkopno metodo. Čela so široka 20–35 m. Odkopna višina znaša 5–8 m. Delo na odkopu se odvija v dveh fazah, pri čemer je odkop razdeljen v nadkopni del in v podkopni del. Iz nadkopa se strop zaruši v odkopni prostor in potem se izdela novi podkop.

b) Ciklus dela: Do sedaj so za širokočelno odkopno metodo razvili štirje ciklusi dela. Trenutno je v uporabi ciklus I, pri katerem se delo na odkopu odvija tako, da se najprej pridobiva premog v nadkopnem delu — stropu in sicer v dveh polovinah, po zarušitvi krovnine v odkopni prostor se pa prične z izdelavo novega podkopnega dela. Po končani izdelavi podkopnega dela se prestavi transporter.

c) Odkopni pritisk se tekom odvijanja dela na čelu samem menja. Pojave odkopnega pritiska se je spremljalo na posameznih odkopih z merilnimi dozami. Kratka opažanja so dala približno naslednji rezultat:

Odkopni pritisk, ki se opazi pri merjenjih je najnižji po prvi odstrelitvi v nadkopnem delu. Z nadaljnjim povečevanjem odkopavanja premoga v stropu, pritiski polagoma rastejo. Po vsakem streljanju delno padejo, ali se pozneje zopet povečajo. Po zarušitvi nadkopnega dela čela se pritisk v samem odkopu zmanjša, kar je razumljivo, ker se površina odprte ploskve odkopa zmanjša. Z izdelavo novega podkopnega dela se pritisk v delovnem podkopu, v katerem je postavljen verižni transporter povečuje in doseže svoj maksimum po izpolnitvi novega podkopnega dela odnosno pri ropanju stojk.

Ugotovilo se je, da se odkopni pritisk na čelo veča s povečanjem odkopne višine.

d) Razdelitev pritiskov na čelu: Najmanjši pritisk v delovnem podkopu je bilo opaziti na vrsti stojk, ki so postavljene ob nadkopnem delu. Pojave pritiskov rastejo proti sredini čela in zopet padajo proti čelu novega podkopa. Največji zabeleženi pritiski so znašali med 40 in 50 tonami na posamezno

nje. Da bi se lahko izvršile te investicije je družba potrebovala znatno akumulacijo sredstev od skupne proizvodnje v obstoječih podjetjih t. j. proizvodov, ki so prihajali na tržišče s čimer se je zmanjšala možnost povečanja nominalnih plač.

V kolikor pa so se isle vseeno zvišale, se je lo odrazilo na povečanju tržnih cen artiklov (n. pr. gradbenega materiala) za katerimi je bilo veliko povpraševanje. Znano je dejstvo, da so se vršile velike investicije v proizvodna sredstva za industrializacijo v narodnem gospodarstvu vseh držav pri sorazmerno nizkih dainah in v breme le-teh. Akumulacija ni bila dovolj velika, zato se je del sredstev črpal iz povečanega denarnega obtoka, t. j. iz skupne razpoložljive kupne moči potrošnikov. Ta pojav je splošen in ne predstavlja neke naše posebnosti, vendar je prav to onemogočalo stabilizacijo tržišča in povzročilo nujne posege na sicer svobodnem trgu v obliki svojačasne določanja najvišjih prodajnih cen za nekatere artikle. — Septembrske teze postavljajo za investicijsko politiko naslednja načela: zaključna dela na velikih objektih, ki še niso v proizvodnji in nadaljevanje gradenj za zaščito energetskih virov; manjše investicije za rekonstrukcije, kjer je sigurno hitro povečanje proizvodnje s predvidenim vračanjem kreditov ter vlaganja v investicijskih sredstev v objekte za proizvodnjo potrošnih artiklov. Pri predelovalni industriji je naglašena nujna povezanost ev. izgradnje z obstoječo surovinsko bazo, kakor tudi prilagoditev podjetij in njihovih kapacitet lokalnim potrebam. V bodoče se bo posvečala večja pozornost temu, da se bo upošteval ekonomski optimum velikosti industrijskega podjetja, da se zanjezijo pojavi teženi za predimenzioniranjem nad stvarne potrebe. — Poleg tega pa se je posebno naglasila nujnost porasta storilnosti dela. Čeprav

je to načelo postavil že naš pelleni plan za gospodarski razvoj FLRI, je novo v septembrskih tezah to, da se povezuje povečanje dain s povečanjem storilnosti dela in naglašena njuna medsebojna odvisnost. V nasprotju s tem načelom so namreč pokazale tozadevne analize, da se je v dosedanjem plačnem sistemu večkrat dosegalo zvišanje proizvodnje s prekomernim zvišanjem števila zaposlenih. Ta pojav se je opazil ne samo v industriji, temveč tudi v poljedelstvu. Zato se sedaj ponovno ugotavlja potrebno število delovnih mest v posameznih podjetjih, na drugi strani pa se bodo preizkušale nove možnosti (ločevanja delovnih mest, plačni sistem na osnovi enote proizvoda itd.).

V naši državi je nad dva milijona individualnih kmetijskih gospodarstev, zato je razumljiva važnost novih momentov naglašanih v agrarni politiki. Na tržišču kmetijskih proizvodov smo opazili trajno povišanje cene. Izgleda, da je gospodarski položaj kmetov v socialistični Jugoslaviji postal ugodnejši kot je bil kdaj koli v njihovi gospodarski preteklosti. Do velikega procesa industrializacije v novi Jugoslaviji v razdobju pellenega plana do vključno leta 1955 in do razširjenja kupne moči najširših slojev prebivalstva, je trpelo kmetijstvo od kroničnih težav: bilo je preveč zaposlenih ljudi v poljedelstvu in ostalih kmetijskih panogah, ki niso bili polno zaposleni, na drugi strani pa ni bilo dovolj kupcev v sami državi za poljedelske proizvode (nujnost izvoza pšenice v predvojni Jugoslaviji) posebno za kvaletelne proizvode sadjarstva, vinogradništva in živinoreje. Medtem pa se je po vojni situacija popolnoma izpremenila. Načelo industrializacije, razvoj gospodarsko nerazvitih ljudskih republik in nova razdelitev narodnega dohodka po socialističnih načelih, so izpremenila socialno strukturo prebivalstva in zagotovila povoljno situacijo na tržišču poljedelskih proizvodov, poleg tega pa se je tudi povečalo po-

Ljubitelji zimskih čarov in naši smučarji se letos res ne morejo pritoževati.

vpraševanje po živinorejskih proizvodih zaradi nujnosti proizvodov. Zaradi dejstva, da je ponudba vseh kmetijskih proizvodov manjša od povpraševanja na trgu, a izvoz po ostal tudi še dalje, so se cene teh artiklov zviševale. — Nove mere: večje investicije v kmetijstvo, kakor tudi povečana proizvodnja blaga potrebne na vasi, predvsem gradbenega materiala ter orodja in naprav ter strojev za kmetijstvo; ob istočasnem zoževanju investicijske izgradnje in zahteva povečanja storilnosti v industriji, bo ustvarilo priliv delovne sile iz dežele v mesla in industrijske centre, vse to bo vplivalo na orijentacijo za intenzivnejšo proizvodnjo v kmetijstvu. Najnovejši ukrep v tej smeri je nova davčna politika, ki predvideva progresivni davek na katastrski dohodek, obvezna davčna doklada in razne iakse, ki se uvajajo na novo, medtem ko so že uveljavljeni novi predpisi glede otroških dokladov za polkmete, zaposlene v industrijski in ostali proizvodnji. Praksa bo pokazala, ali je upravičena bojazen poltrošnikov kmetijskih proizvodov in uslug, da bodo samostojni kmetijski proizvajalci še bolj ogroženi zaposlene s stalnimi prejemki (delavci in uslužbenec) in z zvišanjem dosedanjih cen svojih proizvodov izkoristili svoj monopolni položaj odnosno, ali se bodo izpolnila pričakovanja, da se bo povečala kmetijska proizvodnja in osigurala nabava teh artiklov po povolnejših cenah zaradi večje ponudbe na trgu.

Zaradi nenehnega povečanja proizvodnje naših industrijskih podjetij je posvečena potrebna pozornost prometni politiki. Predvideva se obnova voznega in strojnega železniškega parka, povečanje tonaže naše trgovske mornarice. Razen tega pa se razširja elektrifika-

Iz gornjega sledi, da so se pri uporabi jeklenih stojk napram lesenim prihrani pri proizvodnji 1000 ton:

11,0 m³ — 6,2 m³ = 5,7 m³ jamskega lesa. Stroški lesenega oporja pri podpiranju z jeklenimi stojičkami znašajo v lesu: 0,0062 × 8,550 = 53,10 din/tono.

Za dosego pravičnega rezultata prihranka pa je potrebno upoštevati stroške za izgubljene stojičke, stroške za popravilo stojk in njihov transport od odkopa do delavnice ter obresti na vložena denarna sredstva. Dosedaj je bilo izgubljenih skupno 22 kom. jeklenih stojk, kar je znatno izpod dovoljenega odstotka (2%). Stroški za popravilo in transport jeklenih stojk znašajo na podlagi dosedanjih rezultatov približno 1.900 din/kom. Procent popraviljenih stojk je znašal mesečno 18,8% od vseh stojk v obratu.

Ti stroški so naslednji (mesečno) ako računamo nabavno ceno stojičke 30 \$ = 18.900 din.

6% od vloženi denarnih sredstev: 500 × 18.900 din × 0,06 : 12 = 47.600 din izgubljeni 0,3% stojičke mesečno, kar povečamo za izračun rentabilnosti na 2% (ta odstotek bo verjetno odgovarjal, ko bodo stojičke dalj časa v obratu) 9.400.000 din × 0,02 = 188.000 din popravilo in transport pokvarjenih stojk (88 × 1900) = 167.000 din

Skupni stroški mesečno = 402.600 din 500 kom. jeklenih stojk, s katerimi razpolaga rudnik služijo za opremo 4 širokočelnih odkopov, katerih dnevna proizvodnja znaša pri napredku čela

cija železniških prog, ki naj bi zmanjšala pritisk na tržišču z gorivi odnosno osigurala možnost povečanja tovarnega prometa na drugi strani z isto tonazno uporabo premoga, ki ga primanjkuje. Razen teh železniških prog, ki so že v gradnji (n. pr. jadranska proga), se ne predvideva zaenkrat začetek gradnje novih.

Končno so nastale izpremembe tudi v notranje in zunanje trgovinski politiki. Podvzelo se mere za ojačanje državnih trgovskih podjetij (sredstva za nabavo prevoznih naprav in rekonstrukcije) in usmerjanje kmetijskih zadržev iz izrazito trgovskega področja v podjetja, ki naj za svoje člane posredujejo v pogledu odkupa, predelave in uslug (strojne, oranje s traktorji, škropljenje v sadjarstvu itd.). S tem se bodo izvrševale funkcije, ki so neposredno v zvezi z dvigom kmetijske proizvodnje, medtem ko bi se istočasno zmanjševale posredovalne funkcije. — V zunanji trgovini se je zmanjšalo število podjetij, ki lahko opravljajo te posle, da bi se izognili medsebojni konkurenci na tujih tržiščih ter osigurali enoten nastop pri uvozu, ki naj bi se zmanjšal z omejitvijo investicij.

Vse te mere se seveda odražajo tudi v naši finančni politiki, konkretno kreditni, (dolgoročna sredstva za investicije, nova ureditev vprašanja skladov obratnih sredstev, davčni itd.). — Mere nove ekonomske politike so usmerjene k cilju — izgradnji socializma ter ustvarjanju, razširjanju in uveljavitvi socialističnih odnosov v gospodarstvu, kar je pogojeno s porastom storilnosti zaradi povečanja količine proizvodov in uslug dobre kvaletete, da bi se na ta način s stabilizacijo tržišča končno ustalila višina realne vrednosti dain vseh naših delovnih ljudi. V. D.

Ekonomičnost uporabe jeklenih stojk

S prvimi poizkusi z vpeljavo jeklenih stojk se je pričelo v maju 1954. Ti poizkusi so se končali v aprilu 1955. Skupno je bilo doslej v uporabi 500 kom. jeklenih stojk. Povprečno je dosedaj v jami 86% stojk (430 kom.), od katerih jih je 66,5% postavljenih (295 kom.). Vsaka stojička stoji povprečno 2,0 dni. Izgubilo se je dosedaj 22 kom. stojk odnosno mesečno 0,25%. Pokvari se sedaj povprečno 88 kom. stojk mesečno (18,2%).

a) Paralela v stroških podgraditve odkopa.

a) Podgraditev čela v samem lesu:			
kržišče v zveznem kanalu (3 stropniki, 6 stojičk 1 podvleka) skupna dolžina	23,2 m	φ 16	0,46 m ³
27 kom stropnikov a 4 m = 108	φ 16 cm		2,16 m ³
54 kom stojičk a 2,2 m = 119 m	φ 17 cm		2,68 m ³
18 kom podvlek a 2,5 m = 45 m	φ 20 cm		1,42 m ³
27 kom začasnih stojičk a 2,2 m = 59,5 m	φ 15 cm		1,04 m ³
Skupno			7,76 m ³

Poraba jamskega lesa znaša: 0,0119 m³/t × 8.550 din/t = 101,90 din/t.
Stroški lesenega oporja v lesu znašajo: 7,76 m³ : 650 ton = 0,0119 m³/t.

b) Podgraditev čela z jekl. stojičkami:			
kržišče v zveznem kanalu 23,2 m	φ 16 cm		0,46 m ³
27 kom stropnikov a 4 m = 108 m	φ 16 cm		2,16 m ³
18 kom. polovljenih podvlek a 1,25 m	φ 22 cm		0,85 m ³
7 kom. izmenjalnih stropnikov a 4 m = 28 m	φ 16		0,56 m ³
Skupno			4,03 m ³

Poraba jamskega lesa znaša: 4,03 m³ : 650 ton = 0,0062 m³/t.

Ekonomičnost uporabe jeklenih stropnikov

Poizkuse z uporabo jeklenih stropnikov smo že izvršili, toda ti niso dali želenih rezultatov, ker pri uporabi le-teh nastopajo znatne težkoče. Zaradi velikih pritiskov, ki vladajo na čelih se stropniki, kakor tudi stojičke v znatni meri deformirajo. Poleg tega sedaj uporabljene stojičke pri podgrajevanju z jeklenimi stropniki same popuščajo. Pri uporabi pravilne tipe stojk in odgovarjajočega stropnika se z uporabo le-teh prihrani na čelu dolžina 30 m še 2,8 m lesa. Poraba lesa, katere popolnoma ne moremo zmanjšati, bi v tem primeru znašala še vedno ca. 2,0 m³ za vsak ciklus odnosno 0,0032 m³/t.

Rentabilnost jeklenih stropnikov je znatno večja kot stojičk, ker se pri ceni 10 dolarjev = 6300 din/kom, izplačajo že v 3,5 meseca. Pri tem je treba vsak stropnik postaviti 34-krat.

Iz gornjega sledi, da je uporaba jeklenega oporja na odkopih rentabilna, in da je treba s tem, da se čimprej osvoji ta način podgrajevanja na vseh odkopih naše jame. Dalje je treba najti tip stojičke in stropnika, ki bo za velenjsko jamo najprimernejši. Poleg tega pa je treba pričeti s konstrukcijo in izdelavo domačega tipa stojičk, ker bo potreba oziroma poraba stojičk v bodočih letih izredno velika. S tem bi se tudi osamosvojili od uvoza iz inozemstva.

Ob Prešernovem dnevu

Preteklo je sto sedem let, odkar je v Kranju za vedno ugasnil največji slovenski kulturni svetilnik — France Prešeren.

Slikovita Gorenjska pokrajina, Prešernova neugasljiva žepa po umetniškem oblikovanju materine besede in njegov evropsko razgledani prijatelj Matija Čop, so pesnikov navdih izobiljevali v najzrelejši biser na slovenskem Parnasu — v Poeziji.

Iz njih se kakor trije mogočni stebri razodevajo našemu narodu trije mejniki in hkrati najbolj dovršene pesnitve: Sonetni venec, Krst pri Savici in revolucionarna Zdravljica.

Sonetni venec, ki je izšel 1834. leta v Ilirskem listu, je umetnina, ki je neizumljeno in hkrati mogočno afirmirala slovenski narod in njegovo kulturno last med evropskimi narodi. V njem so izlita prefinjena pesnikova čustva do Primčeve Julije in njegovega zaslužnega ljudstva.

DR. FLUDERNIK FRANC:

O zdravstvenem stanju kolektiva Rudnika lignita Velenje

Samo delo v obratni ambulanti je kot sem omenil, zaradi visoke frekvence, ki odpade na število zdravstvenega oseba zelo oteženo, poleg tega pa v obratni ambulanti še vedno primanjkuje tehničnih možnosti za natančnejši pregled bolnika in za njegovo dokončno oskrbo. Iz tega razloga smo prišli pošiljati velik odstotek bolnikov v druge ustanove. V letošnjem letu smo od opravljenih 19.256 pregledov morali poslati v druge ustanove na pregled 1.079 bolnikov, ali od vseh pregledov 5,39% bolnikov. Če pa vzamemo ta odnos na število prvih pregledov, kar je realnejše, potem moramo ugotoviti, da smo poslali 17,34% pregledanih. Največ pregledov morajo zaradi nemožnosti strokovne obdelave bolnika opraviti kirurški oddelki, na katere odpade do 40% vseh izvršenih pregledov v drugih ustanovah. Z izboljšanjem opreme in z zadostnim zdravstvenim osebjem, bi bilo vsekakor možno zmanjšati število izvršenih pregledov v drugih zdravstvenih ustanovah.

Kakor sem že prej omenil, je število poškodb najpogostejše zastopano, ter zahteva tudi največji delež na izgubi delovnega časa. Iz tabele 2 je razvidno, da je delež obratnih in izvenobratnih nezdov zelo visok in da se giblje med 37,07 in 24,45%. Izguba na delovnem času zaradi obratnih nezdov in zaradi izvenobratnih nezdov skupaj, pa znaša celo preko 40%. Mislim, da bi bilo umesno, poleg še večjega poudarka na higiensko tehnično zaščito, urediti tudi obratno ambulanto tako, da bi bila v stanju sama opravljati fiste poškodbe, ki jih oskrbujejo kirurški oddelki bolnic, ambulantno. S tem bi odpadel širošek za vožnjo, če bi že ne bil cenejši tudi sam oskrbni dan, oziroma storitev v ambulanti. Pri nezdovah bi želel za ilustracijo prikazati še naslednje številk: povprečno trajanje bolezni:

med tem ko obratna nezdova povprečno traja:

dni, izvenobratne poškodbe pa trajajo:

Na 10.000 delavcev v našem podjetju pride:

obratnih nezdov.

In kakor je trpka in neuresničljiva čista ljubezen do nje, hčerke ponemčenega meščana, katere mati računa le na bogate snubce, prav tako je tudi usoda slovenskega življa, takrat tlačnega in zaostalega.

Sonetni venec je umetniška zgodovina našega naroda, je najčistejši in najplemenitejši izliv ljubezni in preroška napoved, da bo tudi našemu narodu, svobodnemu in samostojnemu, nekoč lepše.

Ni manj umetniško dovršena ni posvetilna pesnitev umrlemu prijatelju Matiji Čopu — Krst pri Savici.

V zgodovinskem ozadju — borbi med našimi poganskimi pradedi in nemškimi kristjani, ki z ognjem in mečem širijo oblast in vero, se reši le Črtomir. Le-ta se odpove osebnemu življenju, ker spozna, da je po vsem hudem in pretrganem njegova naloga — služiti narodu.

Statistična analiza nezdov pri delu v Sloveniji iz leta 1953 navaja 4.630 nezdov na 10.000 delavcev.

Se bolj nam bo postalo razumljivo, če primerjamo nezdove in številk v inozemsko literaturo. Frekvence nesreč je v USA po podatkih, ki jih črpam: (Wampler: Principles and Practice of Industrial Medicine 1943) in ki trdi, da je v rudarstvu 38,9 nezdov zaradi katerih je potrebno bolovanje na milijon delovnih ur. Pri nas bi bile te številk naslednje:

Isti avtor pravi, da je za težo nesreč značilno število izgubljenih delovnih dni na tisoč ur dela, vseh število trajno nesposobnih in smrtnih nezdov. Za rudarstvo navaja ležo nesreč 9,4. Za naše prilike se ameriške definicije ne moremo držati, vendar, brez trajno nesposobnih in smrtnih nesreč, znašajo za naše podjetje številk kot sledi:

Materialna izguba, ki nastaja v podjetju zaradi bolezni in nezdov, zaradi

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

Pesnitev (bomo razumeli, če bomo razumeli našega pesnika takrat, ko je našo mračno domovino zastupil tuj duh; njegova osebna ljubezen je bila pokopana, njegov najboljši prijatelj pa je bil mrtev).

Toda vsemu navkljub, veliki pesnik ni obupal. Njegovi stihovi so se še bolj zližili z glasovi ljudstva in nekaj let pred smrtjo se je rodila najbolj revolucionarna pesem — pesem revolucije — Zdravljica.

V njej nazdravlja vsem tistim slovenskim fantom in dekletom, ki verujejo v lepšo bodočnost naroda.

Zdravljica sega prav v naš čas in še dalje — v dobo, ko bo med vsemi narodi na svetu mir in bo narod narodu brat.

Osamljeni Prešeren tisti čas — primera s svetilnikom je dobra in pravična — ni obupal! Njegovi verzji, ki nam razodevajo trpljenje naših dedov, so bili podobni neugasljivemu ognju, ki se vedno znova razplamteva. Prešernova pesem, peta in recitirana, je bila duhovna hrana našemu narodu takrat, ko so mnogi drugi obupavali, je bila srčno okrepljeno borem v najtežjih trenutkih zgodovine našega naroda. Njegova preroška pesem je zmaga v krvavi, štiriletni borbi.

Svoboda in oblast, ki ju je poudaril v revolucionarni pesmi, sta bili pridobitvi NOB.

Prešernove poezije so bogata dediščina našim ustvarjalcem danes. So primer, kako je treba požlabiti naš jezik. Mnogi, mnogi so bili vredni dediči. Saj ni danes čustva, dogodka, dela, ki bi ga ne mogli izraziti v materini govoric. Njegova pesem je stala narodu ob strani. Zajela je njegov utrip in njegovo večno upanje. Spremljala ga je na najtežji poti in mu vlivala poguma.

Zato je prav, da praznuje njegov dan ves slovenski narod. Prešernov dan je hkrati bežen pregled uspehov, doseženih v preteklem letu.

Ljudskoprosvetno prizadevanje se je ponovno močno oživelo in dobilo novo širšo vsebino; njegovi pisarji in pesniki, k so prislunili našemu človeku, so ostali verni dediči bogate zakladnice vedno živih verzov. Glasneje kot kdajkoli prej se danes oglašajo zahteva po naprednosti in kvaliteti duhovnih proizvodov naših umetnikov. In prav zaradi obeh besed: naprednosti in kvalitete France Prešeren še živi. Njegov duh pa bo živel tako dolgo, dokler bo zadnji potomec slovenske matere še živel. Pesnikova podoba je pred nami jasna in živa. Pot, ki jo je začrtal, mora ostati neizkrivljena in po njej bodo korakali vsi tisti, ki bodo želeli in ustvarjali z našim ljudstvom. V. S.

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje)

Prosveta v šoštanjski komuni

Saleška dolina, ki je znana po svojih naravnih lepota in po dveh modernih industrijskih objektih, Rudniku lignita Velenje in termoelektrarni v Šoštanju, ima precej razvito ljudskoprosvetno delovanje. Najbolj delavni sta »Svoboda« v Velenju in Šoštanju. To je bilo vsekakor pričakovati, ker imata obe v svojih vrstah delavce in precej učiteljskega. So pa okoliška društva, ki ne vršijo svojega poslanstva in se poleg tega borijo z velikimi materialnimi težavami.

Občinski svet za kulturo in prosveto je izvršil analizo dela vseh prosvetnih društev in ugotovil, da nekatera delajo kljub vsem težavam dobro. Mnoga društva pa, čeprav imajo pogoje, ne delujejo in ne znajo zbrati okoli sebe ljudi, ki bi začeli aktivno delati.

Prosvetno društvo St. Ilj pri Velenju ima okoli 60 članov, pretežno kmetov. Knjižnico, ki ima 300 knjig, obiskuje 30 rednih bralcev. Pred vojno je obstajala prav lepa knjižnica. Knjige so prebivalci rešili pred okupatorjem uničenjem. Toda po osvoboditvi jih niso vrnili. Mešani pevski zbor, ki je lani dobro delal, je letos uhljnil, ker ni sredstev za honorar pevovodji. Za šahovsko sekcijo se zanima 25 prijavljenec. Dramska sekcija je v lanske sezoni z uspehom podala »Miklovo Zalo« in je z njo goslovala v Pesjem in v Vojniku. Društvo ima svoj dom. Oder je mlahe in slabo opremljen. Dvorana pa nima sedežev, tako da si morajo za predstave izposojati stole in klopi. Društvo nima denarja in razen dotacije v lanskem letu od Kmetijske zadruge Velenje 6000 dinarjev in bivšega OLO Šoštanj 20.000 dinarjev za nabavo knjig, ni došlo nobene pomoči.

Prosvetno društvo Lokovica zbira okoli sebe vse kmete, ki se zanimajo predvsem za razna predavanja iz področja kmetijske. Pevski zbor ima 9 članov. Tudi šahovsko sekcijo imajo. Knjižnica ima 210 knjig in je vzorno

urejena. Le dramska sekcija ne more začeti, ker nima pravih pogojev. Društvo je sploh brez sredstev in si ne more opremiti odra. V Lokovici stoji zadrugi dom, ki daje široko prosvetnemu društvu. Toda dvorana propada zaradi neuradne kanalizacije. Kmetijska zadruga bi morala bolj skrbeti za ureditev in vzdrževanje doma. Društvo upravičeno pričakuje, da se bodo te razmere uredile in da mu bo zadruga ljudi z denarjem priskočila na pomoč.

Prosvetno društvo v Topolšici ima svoj mladinski pevski zbor, knjižnico in dramsko skupino. To društvo ima boljše pogoje za delo, toda dosedaj se še ni uspelo uveljaviti. Morda hromi njihova aktivnost prav to, da obiskujejo zdravilišče znani umetniki s svojimi programi. Tako domače društvo verjetno ne čuti potrebe za razvijanjem prosvetne dejavnosti.

Prosvetno društvo »Planina« v Belih vodah ima 100 članov-kmetov, ki so oddaljeni tudi po eno uro hoda od vasi. Svoje doma nimajo, pač pa uporabljajo šolski razred. Upraviteljica šole ne daje rada na razpolago la prosor za vaje in nastope. Člani se zelo trudijo in z veseljem pripravljajo svoje nastope. Dramska skupina pripravlja sedaj komedijo »Za slonovanje grev«. Knjižnica deluje uspešno. Samo škoda je, da ima le 160 knjig, katere so Belovodčani že tudi po nekajkrat prebrali. Vsekakor je to društvo lahko za vzgled tistim, ki imajo za razvoj boljše pogoje pa ne znajo poživeti dela svojih odsekov.

Opoziti je, da imajo več uspehov tista društva, ki jim pomagajo učitelji in ki so deležna gmojne podpore kmetijskih zadrug.

Občinski svet bo odslej posvetil večjo skrb prav tem društvom in jim priporočil, da bi nudila svojim članom s predavanji in tečaji več vploga v naše gospodarsko in politično dogajanje.

O komornih glasbi

V Velenju smo imeli zadnje čase možnost večkrat poslušati komorne koncerte. Komorna glasba je posebna vrsta glasbenega poustvarjanja, ki zahteva gotovih pogojev, da poleg poslušalcev v resnici od take prireditve tudi nekaj pridobi. Predvsem morajo biti tu ljudje, ki imajo veselje do lakšnega komornega poustvarjanja in ki so naravno kos zahtevam, ki jih tako koncertiranje od njih zahteva. Poleg nekaj tovarišev, ki jih je Velenje premoglo, smo v zadnjih mesecih dobili še nekoliko dobrih moči, tako da smemo upati, da se bodo komorni koncerti tudi v bodočnosti redno prirejali. Za izvedbo komorne glasbe pa ni dovolj, da obstojajo samo ljudje, ki jo žele izvajati, nujno potrebno je predvsem, da so na razpolago primerni prostori, v katerih se ta glasba lahko izvaja. Na takih prireditvah nastopajo povsem samo solisti ali pa majhni instrumentalni ansambli, zaradi česar je nujno potrebno, da je prostor, v katerem se lak koncert vrši, tudi akustičen. Kar se tega tiče, pa na žalost dosedaj v Velenju nimamo najboljših izbire, saj kinodvorana za take nastope ni primerna, ker ni akustična. Oslane nam še čitalnica in mala dvorana v glasbeni šoli, ki zaradi tam že postavljenega klavirja za sedaj najbolj odgovarja.

Se pred ustanovitvijo velenjske Svobode, so poizkušali oživiti v Velenju zanimanje za to glasbo tov. Raspluč in tov. Bonova, pa takrat nista imela pravega odziva pri obiskovalcih, zaradi česar so nadaljnji nastopi izostali. Ljudje so se namreč večkrat že samega naziva »komorni koncert« ustrašili, misleč, da je to tako visoka umetnost, ki navadnim zemljanom sploh ni dostopna. Res je, da te vrste glasba zahteva malo več aktivne zbranosti in morda tudi ložadnega okusa, ne drži pa, da bi bila komorna glasba absolutno nedostopna in nedozvelna vsakemu povprečnemu ljubitelju glasbene umetnosti. Jasno pa je, da verjetno nekoga, ki še nikoli ni imel možnosti poslušati tak koncert,

ta glasba morda ne bo lakoj prvič navdušila.

Popolnoma zgrešeno in včasih zlonamerno pa je gledanje nakalerih, češ da se ta glasba prireja samo za izbran krog poslušalcev, za nekakšno »elito«, kajti dejstvo je, da smo še vsakomur, ki je izrazil željo poslušati eno ali drugo našo lakšno prireditve, to željo tudi z veseljem izpolnili, kajti smisel našega dela je ravno v tem, da tudi na tem prosvetnem in kulturnem področju pridobimo čim več poslušalcev in jih navdušimo za to vrsto glasbenega poustvarjanja. Res je pa še nekaj, da kot sem že prej omenil, v Velenju nimamo večje in primernejše dvorane za komorne koncerte in smo naravno zaradi pomanjkanja prostorov primorani, da izdajamo vabila, ki po številu ne presegajo števila razpoložljivih sedežev. Vabila pa lahko dobi vsak, ki se zanje pozanima in služijo nekako kot vstopnica, ker do sedaj nismo prakticali, da bi na lakšnih nastopih pobirali vstopnino. In če bi bilo dovolj interesov, smo bili in bomo vedno z veseljem pripravljeni vsak koncert ponoviti, v kolikor bo zadostno število prijavljenec.

Se v tej sezoni, posebno pa v novi sezoni komo stremeli za tem, da bomo priredili vsak mesec komorni koncert, pri tem pa poizkušali pritegniti še druge koncertante iz naših kulturnih središč. In kot je bilo že nekajkrat govora o tem, bomo že v najbližji bodočnosti poizkušali pripraviti tudi stilne koncerte, na katerih bodo imeli poslušalci možnost seznaniti se z glasbo določene dobe ali celo določene skupine komponistov. Naslednji koncert bo predvidoma kmalu za Aškerčev proslavo, ki jo v okviru DPD Svoboda pripravljata Ljudska univerza in glasbena sekcija. Koncert bo v prvi vrsti posvečen 200-letnici rojstva enega največjih skladateljev klasične dobe Wolfganga Amadeusa Mozarta. Na ta koncert že danes opozarjamo in vabimo vse ljubitelje komorne glasbe.

uvrštil med prvo petorico. Sunkar je v drugem skoku pokazal lep stil in dolžino (34 m), vendar je zaradi padca pri prvem skoku dosegel šele 12. mesto. Solidne skoke sta pokazala zopet Tepež (29,5 m) in Krevsl (21 m), Meh Herman pa je imel smolo, da je podrsal in so mu sodniki šteli skok za padec.

Največji uspeh je vsekakor dosegel Tepež, ki je pri mladincih dosegel četrto mesto in dobil diplomu, vendar v

Lep uspeh naših skakalcev v Trbovljah

Smučarsko društvo Trbovlje je povabilo naše skakalce, da se udeležijo meddruštvenih tekm v sredo, 15. 1. m. ob 16. uri na 30 metrski skakalnici v Trbovljah.

Društvo je poslalo 4 skakalce, in sicer 2 člana (Sunkar Ernest in Meh Herman) ter 2 mladince (Javornik Tone in Tepež Marlin), ki so se tega dne šele ob 13,30 z vlakom odpeljali v Trbovlje. Vlak pa je imel precej zamude in je ekipa prišla v Trbovlje šele okrog 17. ure. Tekmovanje se je že začelo vendar so naši hitro dobili startne številke in v vse naglici napravili vsak po 3 skoke. Zelo dobro sta se znašla Sunkar in Javornik, ki sta s svojimi skoki

splošnem gledano, je bila naša ekipa prav dobra in bo na prihodnjem prvenstvu sigurno bolj temeljito posegla v borbo za prva mesta.

Tehnični rezultati: člani: 1. Ježovnik Milan (Usnjur, Šoštanj); 2. Cizej (TD Partizan Gomilsko); 3. Kovše in 4. Fišer (oba Maribor). Mladinci: 1. Lovce (Maribor); 2. Kolnik (Smarčno ob Paki); 3. Naraločnik (Usnjur, Šoštanj); 4. Tepež (Rudar, Velenje).

vzbudila pozornost kljub temu, da nista pokazala čistega stila kakršnega smo navajeni od njih na velenjski skakalnici ter je Sunkar zaslužen osvojil 1. mesto pri članih z dvema skokoma po 24 m (208 točk), Javornik pa je bil drugi pri mladincih s skokoma 22,5 in 23 m (197 točk). Meh in Tepež pa sta imela precejšnjo smolo in sta zasedla 10. oziroma 7. mesto.

Trbovličani so ekipo prijazno sprejeli in so potem tudi obljubili svoje sodelovanje na meddruštvenih tekmah v Velenju. Povedali so tudi, da že gradijo 65 metrsko skakalnico, ki bo dobi doprinesla k razmahu in kvaliteti skakalnega športa v Trbovljah.

šport

Prvenstvo štajerske smučarske podzveze v skokih v Celju

Dne 19. 1. m. je bilo v Celju prvenstvo Štajerske smučarske podzveze v tekih in skokih, katerega se je privikral udeležila ekipa SD Rudarja iz Velenja, ki je sicer tekmovala samo v skokih vendar pa je bila po številu (8) ena naimočnejših! Da pa tudi po kvaliteti ni zaostajala za ekipami drugih društev, ki že imajo večletno tradicijo, je pokazalo tekmovalje samo.

Udeležba raznih društev je bila letos rekordna. Nastopilo je 32 članov in 23 mladincev kar je pričalo o velikem interesu raznih društev, doseči čim boljše rezultate.

Našo ekipo so sestavljali naslednji tekmovalci: Sunkar Ernest, Meh Herman, Grile Albert — člani; Javornik Tone, Tepež Marlin, Svener Maks, Jelen Teodor in Krevsl Polde — mladinci.

Pri poskusnih skokih smo ugibali, kdo je favorit za prvo mesto. V poštev je prišel predvsem lanski prvak Planinc iz Trbovelj, dalje Šoštanjčani, Mariborčani itd. Velenjčani pa smo seveda računali na Sunkarja Ernesta, ki se je

na dosedanjih tekmah že zelo dobro izkazal in ima izdelan stil ter skok.

Prvi serija skokov v konkurenci je že pokopala vse naše nade na dober plasman Sunkarja. Po sicer lepo izvedenem skoku 34 m je namreč padel. Skakalnica je bila precej mehka in so bili zaradi tega padci zelo številni. Od naših so se dobro izkazali Meh Herman (30 m), dalje Javornik Tone (30,5 m), Tepež Marlin (29,5 m), mala senzacija pa je bila Krevsl Polde, ki se je v zaletenju držal korajžno pognal čez 2,5 m visok most in dosegel skok 21 m. Bil je eden od redkih, kateremu je občinstvo ploskalo. Od drugih so bili dobri zlasti Mariborčani, potem Šoštanjčani itd., videlo pa se je, da bo šele druga serija skokov prinesla odločitve, kdo bo zmagovalac.

Zagrizena je bila borba med drugo serijo skokov. Skakalci so dali vse od sebe, toda marsikdo je prevelik riziko poplačal s padcem med njimi tudi naš Javornik (30 m), ki bi se sicer lahko